

בבא קמא מט

שני חלקי הברייטא	כנוס שורך ושמרו - הזיק חייב, הוזק פטור	כנוס שורך ואני אשמרנו - הוזק חייב, הזיק פטור
הסתירה	טעמא דא"ל שמרו, דחייב בעל השור ופטור בעל חצר, הא סתמא - חייב בעל חצר ופטור בעל השור, דבסתמא מקבל עליה נטירותא	טעמא דאמר ליה ואני אשמרנו, הוא דמחייב בעל החצר ופטור בעל השור, הא סתמא - חייב בעל השור ופטור בעל חצר, דבסתמא לא מקבל עליה נטירותא
פתרון 1: ר' אלעזר: תברא, מי ששנה זו לא שנה זו	רישא רבנן	וסיפא רבי
פתרון 2 - רבא: כולה רבנן היא	אידי דנסיב רישא שמרו	תנא סיפא ואני אשמרנו
פתרון 3: רב פפא: כולה רבי היא וסבר לה כר' טרפון, דאמר: קרן בחצר הניזק - נזק שלם משלם	אמר ליה שמרו - לא מקני ליה מקום בחצר, והויא ליה קרן בחצר הניזק וקרן בחצר הניזק משלם נזק שלם;	לא אמר ליה שמרו - אקנויי אקני ליה מקום בחצר, והויא ליה חצר השותפין, וקרן בחצר השותפין אינו משלם אלא חצי נזק.

שור שהיה מתכוין לחבירו, והכה את האשה ויצאו ילדיה	פטור מדמי ולדות
ואדם שהיה מתכוין לחבירו, והכה את האשה ויצאו ילדיה	משלם דמי ולדות
היתה שפחה ונשתחררה או גיורת	פטור

כיצד משלם דמי ולדות?

שמין את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה, וכמה היא יפה משילדה	אמר רבן שמעון בן גמליאל: א"כ, משהאשה יולדת משבחת! אלא, שמין את הולדות כמה הן יפין ונותן לבעל, ואם אין לה בעל - נותן ליורשיו.
--	---

דיוק מהמשנה וקושי: טעמא דמתכוין לחבירו, הא מתכוין לאשה - משלם דמי ולדות; לימא, תיהוי תיבתא דרב אדא בר אהבה, דאמר רב אדא בר אהבה: שוורים שנתכוונו לאשה - פטורים מדמי ולדות!

תירוץ: אמר לך רב אדא בר אהבה: הוא הדין דאפי' נתכוונו לאשה נמי פטורים מדמי ולדות, והא דקתני **שור שהיה מתכוין לחבירו?** אידי דקא בעי למיתנא סיפא **אדם שהיה מתכוין לחבירו**, דהכי כתיב קרא, קתני רישא נמי שור שהיה מתכוין לחבירו.

דין שפחה: אמר רב פפא: שור שנגח את השפחה ויצאו ילדיה - משלם דמי ולדות; מאי טעמא? חמרתא מעברתא בעלמא הוא דאזיק, דאמר קרא: (בראשית כ"ב) **שכו זכס פה עם החמור**, עם הדומה לחמור.

כיצד משלם דמי ולדות.

קושי על המשנה: **דמי ולדות ושבח ולדות** מיבעי ליה!
תירוץ: הכי נמי קאמר: **כיצד משלם דמי ולדות ושבח ולדות?**

אמר רשב"ג: א"כ, משהאשה יולדת משבחת.

רבה	רבה	רבה
שתי הבנות בדברי רשב"ג	כי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד? והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד! אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל	וכי אשה למי שיוולדת משבחת, ואין לעצמה בשבח ולדות כלום? אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל, ושבח ולדות חולקין.
ברייטא לחזק	וכי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד? והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד! אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל.	אמר רשב"ג: וכי אשה למי שיוולדת משבחת, ואין לעצמה בשבח ולדות כלום? אלא שמין נזק בפני עצמו וצער בפני עצמו, ושמין את הולדות ונותנין לבעל, ושבח ולדות חולקין.

קושי: קשיא דרשב"ג אדרשב"ג!

תירוץ: לא קשיא: כאן במבכרת (שווה פחות בשעת שמעוברת), כאן בשאינה מבכרת (מגיע חלק משבח וולדות לעצמה).

הבנת שיטת חכמים נגד רשב"ג: ורבנן דאמרי שבח ולדות נמי לבעל, מאי טעמא? כדתנן: **ממשמע שנאמר** (שמות כ"א) **וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהָיָה הָרָה? מַה ת"ל הוֹרָה? לומר לך: שבח הריון לבעל.**
תגובת רשב"ג לזה: ורשב"ג, האי **הוֹרָה** מאי דריש ביה? מבעי ליה לכדתניא, **ר"א בן יעקב אומר: לעולם אינו חייב עד שיכנה כנגד בית ההריון.**
הבנת ברייתא זו על ידי רב פפא: לא תימא כנגד בית הריון ממש, אלא כל היכא דסליק ביה שיחמא לולד, לאפוקי יד ורגל דלא.

היתה שפחה ונשתחררה או גיורת - פטור.

צמצום דברי המשנה – 2 גישות

חבל בחיי הגר (בעלה) ואח"כ מת	אבל חבל בה לאחר מיתת הגר במקרה שאין לו יורשים									
רב רב	דכיון דחבל בה בחיי הגר זכה בהו גר, וכיון דמת הגר זכה בהו מן הגר - ופטור	זכיא לה איהי בגוייהו, ומיחייב לשלומי לה לדידה - חייב								
רב חסדא	זכה ליה רחמנא - וחייב	לא זכה ליה רחמנא - ופטור								
קושי על רב	הכה את האשה ויצאו ילדיה - נותן נזק וצער לאשה ודמי ולדות לבעל, אין הבעל - נותן ליורשיו, אין האשה - נותן ליורשיה; היתה שפחה ונשתחררה או גיורת - זכה!									
תירוץ 1	ומי עדיפא ממתניתין, דאוקימנא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר? הכא נמי שחבל בה בחיי הגר ומת הגר.									
תירוץ 2	לאחר מיתת הגר, ותני: זכתה									
הצעה שזה מחלוקת תנאים - בת ישראל שנשאת לגר ונתעברה ממנו, וחבל בה בחיי הגר - נותן דמי ולדות לגר	לאחר מיתת הגר חייב לרבה ודאי תנאי היא	לאחר מיתת הגר פטור דחיייה 1: מי לימא תנאי היא? לא קשיא:								
		<table border="1"> <tr> <td>פטור</td> <td>חייב</td> </tr> <tr> <td>רבנן כי שבח וולדות כולו לבעל</td> <td>רשב"ג כי שבח וולדות חצי לאשה – ואם אין בעלה בחיים, היא זוכה בהכל</td> </tr> </table> <p>קושי על הדחיייה: אלא לרב חסדא אי רשב"ג, מאי אריא לאחר מיתה? אפיי מחיים נמי אית לה פלגא! תירוץ: מחיים אית לה פלגא, לאחר מיתה כוליה. דחיייה 2: כולה רשב"ג</p> <table border="1"> <tr> <td>פטור</td> <td>חייב</td> </tr> <tr> <td>בדמי ולדות</td> <td>בשבח ולדות</td> </tr> </table>	פטור	חייב	רבנן כי שבח וולדות כולו לבעל	רשב"ג כי שבח וולדות חצי לאשה – ואם אין בעלה בחיים, היא זוכה בהכל	פטור	חייב	בדמי ולדות	בשבח ולדות
פטור	חייב									
רבנן כי שבח וולדות כולו לבעל	רשב"ג כי שבח וולדות חצי לאשה – ואם אין בעלה בחיים, היא זוכה בהכל									
פטור	חייב									
בדמי ולדות	בשבח ולדות									

קושי על רב חסדא לפי שני הפירושים – שמסכים עם שיטת רשב"ג: אמרי: משבח ולדות לישמע דמי ולדות, ומדרשב"ג לישמע לרבנן (שגם הם יסכימו במקרה שמת הבעל – ורק נחלקו במקרה שהבעל עדיין בחיים)!

תירוץ: אמרי: לא!

שבח ולדות	דמי ולדות דלא שייכא ידה בגוייהו
דשייכא ידה בגוייהו - זכיא בהו בכולהו	לא זכיא בהו כלל